

НАУКА І ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Актуальність теми: Перед людством неодноразово виникали складні проблеми, часом і планетарного характеру. Ніколи до цього людство не вступало в період НТР, не досягало постіндустріальної стадії розвитку, не відкривало дороги в космос. Ніколи раніше для його життєзабезпечення не було потрібно такої кількості природних ресурсів, які повертаються в навколишнє середовище «відходами». Ніколи до цього не виникало такої глобалізації світової економіки, такої єдиної світової інформаційної системи, ніколи раніше «холодна війна» не підводила все людство так близько до межі самознищення [3, с. 160].

Мета дослідження: охарактеризувати суть глобальних проблем людства.

Об'єкт дослідження: проблемне поле сучасного глобалізованого суспільства.

Завдання:

– характеристика основних глобальних проблем людства,

– пошук шляхів вирішення глобальних проблем людства з втручанням науки.

Філософія, переймаючись впродовж усього періоду свого тривалого історичного існування пошуком субстанційних засад світобудови, у наш час органічно вийшла на необхідність ретельного аналізу так званих глобальних проблем сучасності. Нинішній стан існування людства характеризує його як переважно єдиного суб'єкта взаємодії з природним середовищем. Звичайно, що не всі його суб'єкти однаковою мірою впливають на довкілля, як і різною мірою усвідомлюють необхідність їх вирішення спільними зусиллями [1, с.187].

Терміном «глобальні проблеми» позначаються найважливіші і настійні загальнопланетарні проблеми сучасної епохи, що торкаються людства в цілому. Серед них: запобігання світової термоядерної війни; усунення економічної відсталості, голоду, злиднів і неписьменності; забезпечення подальшого економічного розвитку людства необхідними для цього природними ресурсами; подолання екологічної кризи; припинення «демографічного вибуху» у країнах, що розвиваються, і демографічної кризи в розвинутих країнах; стримування міжнародного тероризму й екстремізму, поширення наркоманії, алкоголізму і СНІДу; вирішення поставлених сучасною епохою проблем освіти і соціального забезпечення. Ці глобальні проблеми зараз також обумовлені збільшеними масштабами впливу діяльності людства на навколишній світ [4].

Те, що розуміється під глобалізацією сьогодні, - це результат розвитку світової людської цивілізації в сучасну історичну епоху. В світі зростає загострення глобальних проблем, пов'язаних з розвитком і виживанням всього людства, його безпекою. При цьому головне - не упорядкування списку проблем, а виявлення їх походження, характеру й особливостей і, насамперед - пошук науково обґрунтованих і реалістичних у практичному відношенні шляхів їх вирішення. Всі глобальні проблеми сучасності взаємозалежні, взаємозумовлені, й ізольоване їх вирішення неможливе. Забезпечення подальшого економічного розвитку природними ресурсами передбачає запобігання зростаючого забруднення навколишнього середовища, оскільки це веде до екологічної катастрофи. Глобальні проблеми характеризуються певною «ієрархією», тобто пріоритетністю одних з них стосовно інших. Дати реальне уявлення про майбутнє - найважливіше завдання науки. Реалізувати його можливо, лише виходячи з принципів, на яких взагалі тримається весь фундамент наукового знання. Мова йде про принцип об'єктивності (сувора відповідність висновків вихідним передумовам; доказовий аналіз реальності без яких-небудь суб'єктивних доповнень до неї; знання певних закономірностей, тенденцій історичного розвитку) [4].

Необхідно відзначити, що особливістю глобальних проблем є всесвітньо-історичний характер, тобто вони зачіпають інтереси більшості населення земної кулі. Будь-яка з проблем має вирішальне значення. Запобігти їх згубному впливу на суспільний прогрес, можливо лише об'єднаними зусиллями всіх країн і народів. Всі глобальні проблеми концентруються на проблемі людини - її житті, здоров'ї, свідомості, духовному багатстві, але не лише людські, а і загальнолюдські. Особлива роль відводиться сучасному науковому знанню, сукупності природних, технічних і суспільних наук, у тому числі і філософії. Філософія дає можливість усвідомити, осмислити ті глобальні проблеми і розкрити причини існування і загострення розбіжностей планетарного масштабу («глобальності»). Зміни, що відбуваються сьогодні у світі, - важливий крок на шляху переходу людства до нової цивілізації, що може бути сформована на шляхах вирішення глобальних проблем. Лише на цьому етапі людство посяде своє гідне, відносно самостійне місце в системі навколишніх процесів і сил, стане специфічно єдиним утворенням. Розмірковуючи над перспективами людства, слід підкреслити, що мова йде про можливість якогось єдиного демократичного і гуманного світового співтовариства, у якому будуть співіснувати різні форми власності - і суспільна, і приватна, різноманітні форми суспільних відносин. Проте за єдиної умови - це повинно бути суспільство демократії, суспільство, де людина буде центром усіх відносин [2, с.96].

Висновок: Глобальні проблеми людства взаємопов'язані охоплюють всі сторони життя людей, стосуються всіх країн народів та верств населення. Вони призводять до великих економічних та соціальних збитків. Для розв'язання глобальних проблем людство має в розпорядженні достатні науково-технічні і матеріальні досягнення, напрацьовано відповідні форми. Серед останніх слід назвати міжнародну комісію з навколишнього середовища і розвитку, яка розробляє програми покращання якості природного середовища та загально екологічного стану. Ця комісія і ряд інших визначають критерії екологічної безпеки, розробляють короткострокові та довгострокові програми захисту навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Гвишиани, Д. Методологические проблемы моделирования глобального развития / Д. М. Гвишиани // Вопросы философии. – 1978. – № 2. – С. 14–28.
2. Гладкий Ю. Глобалистика: трудный путь становления / Ю. Гладкий // Мировая экономика и международные отношения. – 1994. – № 10. – С. 105–106.
3. Капітон О.В. Глобалистика і глобальні проблеми сучасності / О.В. Капітон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fkzh/2010_35/3Kapiton_O.pdf
4. Рио-де-Жанейрская декларация по окружающей среде и развитию. 3–14 июня 1992.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/riodecl.shtml